

Oppdragsforskning

Saksnummer	5-2023
Avsender	Senterleder
Møtedato	17.02.2023

Bakgrunn for saken

I styringsgruppens behandling av budsjett for 2023-25 ønsket styringsgruppen en diskusjon rundt oppdragsfinansiering som en mulig inntektskilde for senteret.

Senterleder redegjør i vedlegget for situasjonen, muligheter og utfordringer med å satse sterkere på oppdragsforskning, som bakgrunn for diskusjonen i styringsgruppen.

Styringsgruppen inviteres til en bred diskusjon om temaet og hvordan senteret skal jobbe videre med saken.

Forslag til vedtak

Formuleres i møtet

Vedlegg

Notat: Oppdragsforskning ved Nasjonalt senter for e-helseforskning

Oppdragsforskning ved Nasjonalt senter for e-helseforskning

Bakgrunn

Styringsgruppen for Nasjonalt senter for e-helseforskning (NSE) ba i sitt møte 16.12.2022, i forbindelse med behandlingen av budsjett for 2023-2025, om at senteret gjør en vurdering av oppdragsfinansiering som et grunnlag for del-finansiering av senteret. I perioden 2016-2022 har oppdragsfinansiering utgjort en liten del av senterets inntekter, og senteret har ikke svart på anbudsutlysninger gjennom Doffin eller lignende. De oppdragsforskningsprosjektene som har vært gjennomført har generelt vært vellykkede.

Oppdragsforskning

Med oppdragsforskning menes forskningsprosjekter som finansieres helt eller delvis av en ekstern part som en konkret oppgave. Det til skille fra tradisjonelle forskningsprosjekter der prosjektleder søker om finansiering til et prosjekt hvor både forskningsspørsmål og metode er formulert av prosjektleder innenfor rammene av en utlysning. For et oppdrag vil forskningsspørsmålet vanligvis være gitt av oppdragsgiver i dialog med forskere, mens forskerne som får oppdraget står fritt til å velge metode. Slike prosjekter er underlagt egne etiske retningslinjer for at forskningen i størst mulig grad skal være uavhengig, og oppdragsgiver ikke skal ha mulighet til å påvirke resultatene¹.

Oppdragsforskning kan etableres på ulike måter; gjennom anbudsprosesser, ved kjøp innad i staten (såkalt egenregi²) eller det såkalte forskningsunntaket³. Senteret har de siste årene hatt enkelte oppdragsforskningsprosjekter, som oppdrag fra Arbeids- og sosialdepartementet⁴ (2020-21) og oppdrag fra Blå Kors kompasset (presenteres i møtet). Disse prosjektene anses å ha vært vellykkede. Det er imidlertid viktig å klargjøre det juridiske bildet for lovlig anskaffelse i det enkelte tilfelle.

Rammefinansiering

Senteret mottar årlig i overkant av 40MNOK over statsbudsjettet for å gjøre oppgaver av nasjonal relevans, herunder det senteret benevner «nasjonale prosjekter». Disse prosjektene defineres og prioriteres av senteret ut fra kriteriene nasjonal relevans og nytte, senterets strategi og kompetanse (styringsgruppens sak 43-2019). Det er imidlertid klart at sektorens kunnskapsbehov er mye større enn det senteret har mulighet til å svare ut innenfor dette budsjettet. Oppdrag vil komplementere den nasjonale porteføljen.

¹ <https://www.forskningsetikk.no/aktuelt/forskningsetikk-for-oppdagsforskning/>

² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-offentlige-anskaffelser/id2581234/?ch=6>

³ <https://anskaffelser.no/avtaler-og-regelverk/anskaffelsesprosedyrer/forsknings-og-utviklingskontrakter>

⁴ <https://ehealthresearch.no/prosjekter/e-konsultasjon-og-sykmelding>

Ekstern finansiering

Senteret søker om forskningsprosjekter, i hovedsak fra Norges forskningsråd og EU-programmene, samt noe fra regionale forskningsfond. Slike prosjekter skal være innenfor rammen av senterets strategi og nasjonale mandat, og understøtte det nasjonale kunnskapsbehovet.

Forskningsutlysningene utvikles også kontinuerlig for å være samfunnsrelevante. Alle søknader lederforankres for å sikre at søknadene er i tråd med senterets oppdrag.

Fordeler

For et forskningscenter som NSE vil oppdragsforskning kunne gi flere inntektskilder og større finansiell robusthet. De oppdragene senteret tar på seg vil være direkte knyttet til kunnskapsbehov i sektoren, og kunne komplettere de nasjonale og eksternfinansierte porteføljene. For å styrke prosessene og nasjonal nytteverdi vil det være en mulighet å knytte seg tettere til aktører som SINTEF og Norce som har lang erfaring og kompetanse på oppdragsforskning.

Utfordringer

Senteret har begrenset erfaring med å drive oppdragsforskning og lite eller ingen erfaring med å svare på anbud. Dersom man skal svare på anbud vil det kreve kompetanseheving internt både for å vinne prosjektene og å gjennomføre dem på en god måte. Det vil kreve kompetanseheving både for administrasjonen, prosjektledere og fagmiljøene. I tillegg er det sannsynlig at slike prosjekter vil være tidsbegrenset med korte frister og tydelige leveranser. Det kan komme i konflikt med forskningsoppdraget og tradisjonen ved senteret. Senteret må være bevisste på dette og ikke få en for stor grad av glidning mot å utføre rene «konsulenttjenester». Dersom senteret aktivt skal ta grep om oppdragsforskning må senteret være bevisst sin rolle som uavhengig forskningscenter og øke bevisstheten rundt de etiske forholdene.

Ved oppdrag fra næringslivet vil det kunne oppstå etiske problemstillinger, som i noen tilfeller kan svekke tilliten til senterets faglige uavhengighet som følge av interessekonflikter, habilitet eller på andre måter. Folkehelseinstituttet har gode redegjørelser for samarbeid med private aktører, som i stor grad kan være overførbare⁵. Det vises også til senterets forskningsetiske prinsipper, som styringsgruppen behandlet i sak 17-2019.

⁵ <https://www.fhi.no/om/fhi/samarbeid-og-samhandling-med-private-aktorer/>